

СТАНОВИЩЕ (образец) – **Академична длъжност „Доцент“**

1. Информация за конкурса

Конкурсът е за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в Американския университет в България и се провежда в съответствие с действащото българско законодателство.

Същият е в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.3. Политически науки и е обявен в Държавен вестник, бр. 77 от дата 19.09.2025 г.

Настоящата оценка се базира на разпоредбите на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане, както и на вътрешните наредби, правила и политики на Американския университет в България, включително Хабилитационната процедура и допълнителните изисквания към настоящия конкурс, публикувани на интернет-страницата на АУБ.

Кандидат: гл. ас¹. д-р Жан Кромбоа, Американски университет в България

Рецензент: доцент доктор по икономика Тамара Пенева Тодорова, Американски университет в България

2. Потвърждение за съответствието на кандидата с изискванията за допускане до конкурса

Д-р Жан Кромбоа напълно задоволява изискванията на процедурата за производство в доцент в съответствие с българската система. Той е допуснат до конкурса въз основа на пълно съответствие с изискванията, посочени в Приложения 1, 2 и 3 към настоящия документ. В количествено отношение, научните постижения на кандидата съответстват и надхвърлят Минималните национални изисквания (МНИ) за академичната длъжност „Доцент“ в професионално направление 3.3. Политически науки (Приложение 3). Той е автор на 12 статии в базата Скопус, от които само една в съавторство със студентка, което показва, че той почти задоволява изискванията за професор и далеч надвишава тези за доцент в професионално направление 3.3 Политически науки.

¹ Съгласно българското законодателство

3. Качествена оценка на постиженията на кандидата

3.1 Научните интереси на главен асистент д-р Жан Кромбоа са насочени към европейската интеграция в исторически и теоретични аспекти, с фокус върху нейното развитие по време на Студената война и в по-ново време; политиката на Европейския съюз спрямо Източното партньорство и процеса на разширяване; както и външната политика на ЕС и на държавите членки, с особен фокус върху външната политика на България след 2014 г. Освен това той е водещ експерт-историк върху живота и делото на Камий Гут, неговия принос за МВФ и белгийската политика в периода между двете световни войни. Статиите на доктор Кромбоа, публикувани в рецензирани списания, свидетелстват, че той следва текущите политически развития. Интересите му обхващат войната между Русия и Украйна, българската външна политика и членство в ЕС, както и европейската интеграция. В този смисъл интересите на доктор Кромбоа са разнообразни и актуални, както подобава на човек от академичната общност.

3.2 Запознах се с двете монографии на доктор Кромбоа. Книгата „Камий Гут и следвоенните международни финанси“, излязла през 2011, която е неговата хабилитационна монография, е публикувана като:

Crombois, J. (2011). *Camille Gutt and Postwar International Finance*. Pickering & Chatto. 208 p.

Дисертацията му „Камий Гут и белгийското правителство в Лондон: политически, икономически и финансови аспекти на Втората световна война“, защитена в 1999, е публикувана като “Camille Gutt: Le finance et la guerre, 1940-1945” Quorum. Хабилитационната монография е публикувана на английски от „Пикеринг и Шато“, а дисертацията е на френски език.

В трудовете не е засечено само-плагиатство. Понякога авторът раглежда едни и същи исторически събития и фигури, но в съвсем различен контекст, без преразказ на дисертацията във втората монография. Хабилитационният труд е новаторски и разкрива нови исторически факти и обстоятелства, които са станали известни на обществеността от серия нови биографии като тези на белгийските политици Пол ван Зееланд, Пол-Хенри Спаак и Хуберт Пиеро. Тези биографии не са били налични по времето на писане и защита на дисертацията. В предговора на втората книга доктор Кромбоа пояснява, че тя е продължение на изследванията върху живота и биографията на Камий Гут, изявен белгийски политик, финансов министър и адвокат. Всъщност с трудовете си върху Камий Гут доктор Кромбоа се оказва най-отявленият биограф на Камий Гут, според Уикипедия. Това само по себе си представлява значимо постижение.

Камий Гут е финансов министър в няколко белгийски правителства, включително това в изгнание през Втората световна война. Ключовото му дело за Белгия е спасяването на финансовите активи на страната и евакуацията им по време на окупацията от Хитлер. След войната Гут става първият управляващ директор на Международния валутен фонд. Редно е да отбележим, че и книгата, и дисертацията следват историческия подход в изучаване живота на изявения белгийски политик. И двете творби разискват основно стопанската история и събитията между двете световни войни, особено що се отнася до европейските страни по това време. Ето защо доктор Кромбоа има широки интереси в икономиката и икономическите събития. Изборът на тема говори, че той се вълнува не само от политика и история, но също и от икономика. Последните публикации на доктор Кромбоа засягат

текущи политически събития и са свързани с политическите науки и историята на ЕС. По-специално неговите статии в списания и глави в колективни монографии разглеждат руско-украинския конфликт, съвременната външна политика на България, външната политика на малката държава, външната политика на ЕС и др. Доктор Кромбоа е автор на 12 Скопус-статии и има 282 цитирания в Гугъл сколар и 17 цитирания понастоящем. Тези резултати далеч надхвърлят изискванията за доцент в българската академия.

Хабилитационният труд, публикуван от издателство „Пикеринг и Шато“, е част от колекцията „Финансова история“, редактирана от Робърт Е. Райт и също индексирана в Скопус. Издателство „Пикеринг и Шато“ определят професор Робърт Е. Райт и професор Херман Ван Дер Вее, и двамата изявени учени, като редактори на книгата в процеса на печатна подготовка. В хабилитационния труд не се засича плагиатство – всъщност верификацията на текста показва 4% сходство, което е доста под средното. Това доказва оригиналността и уникалността на неговото изследване.

В хабилитационната си монография доктор Кромбоа засяга едни и същи периоди и събития, но им дава различна интерпретация, като дава нови примери и историческа информация. Когато споменава Оуен Янг, авторът го описва като президент на Дженеръл електрик в дисертацията и американски бизнесмен, участвал в експертна комисия, в хабилитационния труд. Като член на тази експертна комисия Камий Гут успява постигне споразумение относно немските репарации и дълг към Белгия вследствие на окупацията през Първата световна война. Когато дискутира конкуренцията между двата големи медни картела Рокана и Анаконда, доктор Кромбоа споменава Юниън миниер и Африканската корпорация за метали в книгата, като в същото време споменава участието на Камий Гут през 1926 в създаването на втората в дисертацията. Монографията съдържа 136 страници, от които едва 5-6 се съотнасят към същите исторически събития и лица. Това прави монографията на доктор Кромбоа иновативна, ценна и разкриваща нови факти и трактовки. Това може да се дължи и на самото естество на историческия анализ, който прави публично достояние нови факти и примери, неизвестни дотогава на обществеността. Този исторически подход значително се отличава от аналитичния и технически подход на икономиката като социална наука, но е сам по себе си интересен. Немалка част от публикациите засягат историята на ЕС, което е специалността на доктор Кромбоа, както и стопанската история. От икономическа гледна точка бе изключително интересно да науча за репарациите на Германия след Първата световна война, Джон Мейнард Кейнс и неговото участие в преговорите, Голямата депресия, девалвацията на белгийския франк с цел покриването на белгийския дълг /нещо, което България преживя в периода на преход/, преговорите с Великобритания за заемането на белгийския златен резерв, белгийския контрол над белгийско Конго като колония и т.н. Анализът върху белгийския франк някак си напомня за премахването на българския лев и заместването му с еврото, валута, възприета от Белгия много преди България.

Анализът на икономическите събития и кризи, произтекли от войната и икономическата политика в началото на 20 век, правят разработките на доктор Кромбоа твърде ценни за стопанската история и историята на икономическата мисъл. Успешен адвокат, литератор и посредник в преговорите, Камий Гут изиграва ключова роля в очертаването на следвоенния пейзаж и системата Бругън Уудс. Благодарение на него Белгия успява да получи голяма част от репарациите си от Германия.

Трудовете на доктор Кромбоа показват Белгия като модерна държава, активна участничка в изграждането на съвременния ЕС и световния икономически и финансов ред, но и самия доктор Кромбоа като изявен историк, политолог, икономист и аналитик.

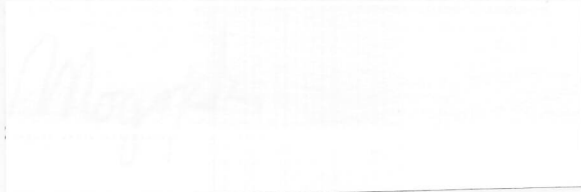
В АУБГ доктор Кромбоа ръководи и организира специалността „Европеистика“ към катедра Политология. Той води различни дисциплини, свързани с европеистиката, в т.ч. „Европейската интеграция и трансформация на дипломацията: от 1945 досега /модул Жан Моне/“, „Писане и управление на европейски проекти“, „Отношенията на ЕС с Русия и Китай и външната политика на страните-членки на ЕС“, „Политика на ЕС“, „ЕС след 1945“, „Национална сигурност“ и др. Доктор Кромбоа редовно организира пътувания до Брюксел за студентите от „Европеистика“, като част от учебния план на специалността. Ежегодното пътуване е чудесен практически опит извън класната стая, а студентите са въодушевени да посетят ключови места като Европейския парламент и други институции на ЕС, базирани в Брюксел. Доктор Кромбоа ръководи студентски дипломни работи по европеистика. Той е и реципиент и стипендиант на фонда Жан Моне, престижна и много конкурентна награда, получавана от много малко изследователи.

4. Критични бележки и препоръки

Любопитна съм доколко се ценят новите страни-членки в ЕС, особено с оглед членството в Шенген и еврозоната. Влияе ли преминаването към еврото в България благоприятно на еврозоната? Как доктор Кромбоа вижда бъдещето на Съюза особено сега, след като Доналд Тръмп иска да придобие Гренландия и се наблюдава смяна в световния баланс на силите? Налице са драматични промени в световната политика – преминава ли светът от двуполушен модел на хегемония на САЩ и Русия към триполюсен модел между САЩ, Русия и Китай като водещи световни сили?

5. Заключение за кандидатурата

Доктор Кромбоа е автор на монографии по стопанска история на Белгия и публикации върху съвременната политика на ЕС, новите страни-членки, войната в Украйна и др. Научните му интереси са разнообразни. Твърдо и убедено гласувам „за“ присъждането на доктор Кромбоа на ранг доцент в професионално направление 3.3 Политически науки.

Подпис:

Дата:19 януари, 2026.....

Изисквания за академичната длъжност „Доцент“ в Американския университет в България, извън Минималните национални изисквания.

- (1) Кандидатът е придобил образователна и научна степен „доктор“;
- (2) Кандидатът има преподавателски опит от признати и акредитирани институции за висше образование в стил liberal arts;
- (3) Кандидатът има опит в прилагането на ориентиран към студентите подход в преподаването;
- (4) Кандидатът е преминал поне една успешна атестация в призната и акредитирана академична институция, предлагаща образование в стил „liberal arts“, по отношение на преподаване, научно-изследователска дейност и административна работа в полза на институцията, включваща също и положителни студентски оценки за преподаването.
- (5) Кандидатът има най-малко две години опит в преподаване на учебни дисциплини на английски език в англоезична институция за висше образование;
- (6) Кандидатът е заемал академична длъжност „асистент“ или „главен асистент“ в призната и акредитирана академична институция(и) в България или в чужбина за период не по-малък от пет години, ИЛИ
- (7) За кандидат от Американския университет в България – получил е окончателно положително решение за повишение в академична длъжност „Associate Professor²“ след оценка съгласно вътрешните правила на университета, основани на утвърдените академични традиции в САЩ, както е регламентирано в Faculty Handbook³
- (8) Кандидатът е представил публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания;
- (9) Кандидатът разполага с оригинални научни трудове и публикации, както и с други академични и приложни разработки, които се оценяват в тяхната цялост.
- (10) Нито една от представените публикации в рамките на настоящия конкурс не повтаря публикации, използвани за придобиване на образователната и научната степен „Доктор“, научната степен „Доктор на науките“ или за предходна академична длъжност съгласно българското законодателство.
- (11) Кандидатът не е бил признат за отговорен за плагиатство в свои трудове по реда на установена със закон процедура.

² Еквивалентно на „Доцент“

³ Наръчник на преподавателите, АУБ

*Допълнителни изисквания на АУБ за конкурса за академичната длъжност
„Доцент“ в професионално направление 3.3. Политически науки,
академична 2025–2026 година*

Допълнителна конкретизация на конкурса: Политика и история на Европейския съюз (ЕС). Външна политика на ЕС и на държавите членки.

Научноизследователски фокус върху:

- R1. Европейска интеграция: история и теория, с фокус върху ранния етап на интеграцията по време на Студената война.
- R2. Актуални тенденции в европейската интеграция.
- R3. Политика на Европейския съюз по отношение на Източното партньорство и присъединяването на нови членки.
- R4. Външна политика на Европейския съюз и на държавите членки, с акцент върху външната политика на България след 2014 г.

Преподавателски опит в:

- T1. История и теория на европейската интеграция след 1945 г.
- T2. Европейска интеграция: процеси на разработване на политики.
- T3. Външна политика и дипломация на Европейския съюз.
- T4. Външната политика на Европейския съюз спрямо Китай и Русия и външната политика на държавите членки, с фокус върху страните от Централна и Източна Европа.

Минимални национални изисквания за академичната длъжност „Доцент“ в професионално направление 3.3. Политически науки в Република България

Показател	Показател №	Показател	Брой точки	
			Брой точки на показател	Изисван брой точки на група
А	1	Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор"	50	Група А: 50
В	3	Хабилитационен труд – монография <i>Виж Определение*ВЗ под таблицата</i>	100	Група В: 100
Г	4	Публикувана монография, която не е представена като основен хабилитационен труд	100	Група Г: 200
Г	5	Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ или за присъждане на научна степен „доктор на науките	75	
Г	6	Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	30/n	
Г	7	Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове	10/n	
Г	8	Студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	45/n	
Г	9	Студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове	15/n	
Г	10	Публикувана глава от колективна монография	20/n	
Д	11	Цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове	15	Група Д: 50
Д	12	Цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране	10	
Д	13	Цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране	5	

ОПРЕДЕЛЕНИЕ*ВЗ: ЗРАСРБ, Допълнителни разпоредби, § 1, т. 10.: „Монография“ е публикувано научно издание, което съдържа пълно и всестранно изследване на определен предмет, проблем или личност, написано от един или от няколко автори, придържащи се към един и същ възглед. Монографията е научен труд, който не позтаря или обобщава съществуващото знание, който има научен редактор и/или научни рецензенти, притежава ISBN и е в обем не по-малък от 100 стандартни страници с 1800 знака на страница. Тя съдържа разгърнато съдържание, изчерпателна библиография, като в текста има позовавания на други научни трудове.